

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра теорії держави та права

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАВО В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ТА АДМІНІСТРУВАННІ»

Статус дисципліни	<u>мапог (вибіркова)</u>
Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський)</u>
Ступінь вищої освіти	<u>магістр</u>
Галузь знань	<u>28 «Публічне управління та адміністрування»</u>
Спеціальність	<u>281 «Публічне управління та адміністрування»</u>
Освітня програма	<u>Публічне управління та адміністрування</u>
Форми здобуття вищої освіти	<u>заочна</u>
Мова навчання	<u>українська</u>
Форма підсумкового контролю	<u>залік</u>

Київ – 2021 рік

Розробник(и):

Юрій КРИВИЦЬКИЙ – доцент кафедри теорії держави та права Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Валерій ВЛАСЕНКО – доцент кафедри теорії держави та права Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

Робочу програму схвалено
на засіданні кафедри теорії держави та права
Протокол від 29.07.2021 року № 1

Завідувач кафедри

Максим ПЕНДЮРА

Схвалено науково-методичною радою НАВС
Протокол від 24.09.2021 року № 2

Голова науково-методичної ради

Станіслав ГУСАРЄВ

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма переглянута на 20__/20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __)
(потрібне підкреслити)

протокол засідання кафедри
від __.__.202_ № __

протокол науково-методичної ради
від __.__.202_ № __

Завідувач кафедри **Максим ПЕНДЮРА**

Голова НМР

Станіслав ГУСАРЄВ

Робоча програма переглянута на 20__/20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __)
(потрібне підкреслити)

протокол засідання кафедри
від __.__.202_ № __

протокол науково-методичної ради
від __.__.202_ № __

Завідувач кафедри **Максим ПЕНДЮРА**

Голова НМР

Станіслав ГУСАРЄВ

Робоча програма переглянута на 20__/20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __)
(потрібне підкреслити)

протокол засідання кафедри
від __.__.202_ № __

протокол науково-методичної ради
від __.__.202_ № __

Завідувач кафедри **Максим ПЕНДЮРА**

Голова НМР

Станіслав ГУСАРЄВ

1. Загальні відомості про навчальну дисципліну

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Право в публічному управлінні та адмініструванні» є теоретичні і практичні аспекти щодо функціонування права в системі публічного управління та адміністрування, конституційно-правової організації і правового статусу органів публічної влади, сутності інших юридичних явищ й процесів, пов'язаних із нормотворчою і правозастосуванню діяльністю органів публічного управління та адміністрування.

Мета й завдання навчальної дисципліни. Метою викладання навчальної дисципліни «Право в публічному управлінні та адмініструванні» є підготовка фахівців з публічного управління та адміністрування, здатних розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Право в публічному управлінні та адмініструванні» є формування у здобувачів вищої освіти правової культури, правового світогляду і правового мислення; навчання здобувачів вищої освіти правильно здійснювати правову оцінку соціально значущих подій і процесів, застосовувати знання, уміння і навички для прийняття юридично значущих рішень; надання систематизованих знань щодо правового регулювання публічного управління та адміністрування; сприяння оволодінню здобувачами вищої освіти компетенціями щодо нормотворчої та правозастосовної діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.

Пререквізити: Адміністративний процес, Філософія управління, Концептуальні підходи теорії управління, Нормопроектувальна та правозастосовна діяльність в професійній сфері, Публічне адміністрування.

Постреквізити: Забезпечення законності в публічному управлінні, Відповідальність в публічному адмініструванні, Регіональне публічне управління та самоврядування, державне та муніципальне управління.

Програмні компетентності (інтегральні, загальні та фахові) відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК-01);
- Здатність розробляти та управляти проектами (ЗК-03);
- Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні (ЗК-04);
- Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології. (ЗК-05);
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК-07).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та

інших організацій публічної сфери (СК-02);

– Здатність організувати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій, зокрема розробляти заходи щодо впровадження електронного урядування в різних сферах публічного управління та адміністрування (СК-03);

– Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування (СК-07);

– Здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях (СК-08);

– Здатність здійснювати наукову та дослідницьку діяльність у сфері публічного управління та адміністрування (СК-09);

– Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції (СК-10);

Програмні результати навчання:

– Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень (РН-01);

– Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення (РН-02);

– Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи (РН-07);

– Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень (РН-11).

Знання, уміння, навички. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачів ступеня вищої освіти магістра повинні:

знати:

– загальні питання аксіології права;

– критерії розмежування публічного та приватного права;

– загальні питання конституціоналізму, верховенство права і закону;

– демократичні засади діяльності органів влади;

– конституційно-правову організацію публічної влади;

– взаємозв'язки в системі публічної влади;

– поняття, ознаки, структуру правового статусу органів публічної влади в Україні;

– особливості нормотворчого процесу та нормопроектувальної техніки;

– основні функції та принципи нормотворчої діяльності;

– правила нормопроектувальної техніки;

– вимоги розробки проектів нормативно-правових актів публічного управління;

– правові засоби забезпечення законності та ефективності правозастосовної діяльності.

вміти:

– визначати правові ситуації, що потребують вирішення шляхом нормопроекування або застосування права;

– розрізняти правові акти за юридичною силою, наслідками тощо;

– застосовувати правовий інструментарій, необхідний для нормопроекувальної та правозастосовної діяльності в публічному управлінні та адмініструванні;

– правильно обирати засоби підвищення ефективності нормопроекування, правозастосування в публічному управлінні та адмініструванні.

практичні навички:

– використовувати понятійно-категоріальний апарат, теоретичні знання, набуті під час вивчення навчальної дисципліни, для вирішення проблемних ситуацій у сфері публічного управління та адміністрування;

– здатність професійно тлумачити норми права в ході виконання професійних завдань;

– використовувати правила і прийоми підготовки проектів нормативно-правових та правозастосовних актів.

2. Структура навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
Кількість кредитів ECTS – 3	Рік підготовки	1-й
	Семестр	2-й
	Загальна кількість годин – 90	Лекції
Семінарські		6 год.
Самостійна робота		78 год.
Вид контролю		Залік

3. Тематичний план

Назви тем	заочна форма					
	Нормативний обсяг годин	Усього годин з викладачем	З них			Самостійна робота
			Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	
Тема 1. Публічне та приватне право в публічному управлінні та адмініструванні.	21	2	1	1	-	19
Тема 2. Верховенство права і закону в правовій демократичній державі як фундаментальні засади публічного управління та адміністрування.	21	2	1	1	-	19
Тема 3. Конституційно-правова організація, правовий статус і повноваження органів публічної влади в Україні.	24	4	2	2	-	20
Тема 4. Нормотворча та правозастосовна діяльність органів публічного управління та адміністрування.	24	4	2	2	-	20
Усього годин	90	12	6	6	0	78
Підсумковий контроль	Залік					

4. Плани навчальних занять за видами

Лекційне заняття – 1 год.

Тема 1. Публічне та приватне право в публічному управлінні та адмініструванні.

Питання лекційного заняття:

1. Аксиологія права: сутність та цінність права
2. Аспекти розмежування публічного та приватного права
3. Суб'єкти публічного права в Україні

Лекційне заняття – 1 год.

Тема 2. Верховенство права і закону в правовій демократичній державі як фундаментальні засади публічного управління та адміністрування.

Питання лекційного заняття:

1. Конституціоналізм: поняття, сутність, принципи.
2. Верховенство права як основоположний принцип українського конституціоналізму. Конституційні засади принципу демократії в діяльності публічної адміністрації.
3. Права людини та їх закріплення в Конституції України.
4. Роль публічної адміністрації в реалізації основних прав і свобод людини.

Семінарське заняття – 1 год.

Тема 1. Публічне та приватне право в публічному управлінні та адмініструванні.

Питання семінарського заняття:

1. Аксиологія права: сутність та цінність права
2. Аспекти розмежування публічного та приватного права
3. Суб'єкти публічного права в Україні

Семінарське заняття – 1 год.

Тема 2. Верховенство права і закону в правовій демократичній державі як фундаментальні засади публічного управління та адміністрування.

Питання семінарського заняття:

1. Конституціоналізм: поняття, сутність, принципи.
2. Верховенство права як основоположний принцип українського конституціоналізму. Конституційні засади принципу демократії в діяльності публічної адміністрації.

3. Права людини та їх закріплення в Конституції України.
4. Роль публічної адміністрації в реалізації основних прав і свобод людини.

Лекційне заняття – 2 год.

Тема 3. Конституційно-правова організація, правовий статус і повноваження органів публічної влади в Україні.

Питання лекційного заняття:

1. Конституційно-правова організація публічної влади в Україні.
2. Поняття та елементи правового статусу органів публічної влади.
3. Поняття та види повноважень органів публічної влади.

Семінарське заняття – 2 год.

Тема 3. Конституційно-правова організація, правовий статус і повноваження органів публічної влади в Україні.

Питання семінарського заняття:

1. Конституційно-правова організація публічної влади в Україні.
2. Поняття та елементи правового статусу органів публічної влади.
3. Поняття та види повноважень органів публічної влади.

Лекційне заняття – 2 год.

Тема 4. Нормотворча та правозастосовна діяльність органів публічного управління та адміністрування.

Питання лекційного заняття:

1. Правотворчість, нормотворчість, законотворчість: аспекти співвідношення.
2. Правові акти у сфері публічного управління та адміністрування.
3. Нормотворчість як форма публічного управління.
4. Правозастосовна діяльність органів публічного управління як особлива форма реалізації права.
5. Правозастосовний акт публічного управління.

Семінарське заняття – 2 год.

Тема 4. Нормотворча та правозастосовна діяльність органів публічного управління та адміністрування.

Питання семінарського заняття:

1. Правотворчість, нормотворчість, законотворчість: аспекти співвідношення.
2. Правові акти у сфері публічного управління та адміністрування.
3. Нормотворчість як форма публічного управління.
4. Правозастосовна діяльність органів публічного управління як особлива

форма реалізації права.

5. Правозастосовний акт публічного управління.

5. Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Публічне та приватне право в публічному управлінні та адмініструванні.

1. Визначити роль права у суспільному та держаному розвитку.
2. Охарактеризувати основні аспекти цінності права.
3. З'ясувати структуру права.
4. Визначити ознаки публічного та приватного права.
5. Проаналізувати критерії розмежування публічного і приватного права.
6. Розглянути поняття, методи, способи та типи правового регулювання суспільних відносин.
7. Здійснити класифікацію публічно-правових відносин.
8. Розглянути поняття та ознаки суб'єкта права.
9. Проаналізувати чинні нормативно-правові акти України у сфері публічного управління та адміністрування й здійснити класифікацію суб'єктів публічного права.
10. Визначити поняття та ознаки суб'єкта публічного права.

Реферати:

1. Сучасні підходи до розуміння права.
2. Сутність і принципи об'єктивного права.
3. Аксіологія права.
4. Публічне та приватне право в правовій системі України: теоретичний та практичний аспекти.

Тема 2. Верховенство права і закону в правовій демократичній державі як фундаментальні засади публічного управління та адміністрування.

1. Охарактеризувати підходи до розуміння конституціоналізму.
2. З'ясувати зміст принципів українського конституціоналізму.
3. Надати характеристику принципу законності.
4. Визначити вимоги щодо забезпечення верховенства права.
5. Проаналізувати конституційні засади принципу демократії в діяльності публічної адміністрації.
6. Охарактеризувати чотири покоління прав і свобод людини.
7. Визначити правові гарантії прав та свобод людини і громадянина.
8. Розкрити риси конституційних прав і свобод людини та громадянина.
9. Визначити роль публічної адміністрації в реалізації прав і свобод людини та громадянина.
10. З'ясувати зміст політичних принципів належного урядування.

Реферати:

1. Засади публічного управління та адміністрування.
2. Верховенство права і закону в правовій демократичній державі.
3. Забезпечення прав і свобод людини та громадянина органами публічної влади.
4. Забезпечення прав і свобод людини та громадянина органами місцевого самоврядування.

Тема 3 Конституційно-правова організація, правовий статус і повноваження органів публічної влади в Україні

1. Розкрити ознаки публічної влади та сформулювати її дефініцію.
2. Охарактеризувати принципи організації та діяльності публічної влади.
3. Здійснити співвідношення принципів верховенства права та дотримання прав людини під час організації та діяльності публічної влади.
4. Визначити зміст принципу законності організації та діяльності публічної влади.
5. Сформулювати визначення та виокремити ознаки органу державної влади.
6. Охарактеризувати публічно-конституційну природу органів місцевого самоврядування.
7. З'ясувати ключові елементи статусу органу публічної влади.
8. Окреслити вимоги до змісту правового регулювання органу публічної влади.
9. Здійснити класифікацію повноважень органу публічної влади.
10. Охарактеризувати механізм наділення повноваженнями суб'єктів публічної влади в демократичній державі.

Реферати:

1. Компетенція органів публічної влади: теорія і практика застосування.
2. Громадський контроль діяльності органів публічної влади.
3. Взаємодія органів публічної влади та інститутів громадянського суспільства в Україні.
4. Місцева публічна влада в Україні: правові засади функціонування та розвитку.

Тема 4. Нормотворча та правозастосовна діяльність органів публічного управління та адміністрування.

1. Визначити аспекти співвідношення правотворчості, нормотворчості та законотворчості.
2. Охарактеризувати правові акти у сфері публічного управління та адміністрування.
3. Окреслити загальні та особливі риси правових актів України.
4. Сформулювати поняття форм права та визначити їх види.
5. Сформулювати поняття нормативно-правового акту та визначити їх види.

6. Визначити особливості нормотворчості як форми публічного управління.

7. Розкрити зміст функцій нормотворчості органів публічного управління.

8. Проаналізувати стадії нормотворчого процесу.

9. Розкрити особливості правозастосовної діяльності органів публічного управління.

10. Визначити поняття, ознаки та форми реалізація норм права.

Реферати:

1. Правотворчість, нормотворчість, законотворчість: аспекти співвідношення

2. Правові акти у сфері публічного управління та адміністрування

3. Особливості правозастосовної діяльності органів публічного управління як особлива форма реалізації права.

4. Нормотворчість як форма публічного управління.

6. Індивідуальні завдання (курсіві, дипломні роботи)

Індивідуальні завдання з навчальної дисципліни «Право в публічному управлінні та адмініструванні» не передбачено.

7. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни використовуються словесні, наочні та практичні методи навчання.

8. Форми та методи контролю, критерії оцінювання результатів навчання

Методи контролю – усне та письмове опитування, практична перевірка виконаних завдань, тестовий і рейтинговий контролі. Контроль успішності здобувачів вищої освіти з кожної навчальної дисципліни поділяється на поточний і підсумковий контроль.

Для ефективної перевірки рівня засвоєння здобувачами знань, умінь і навичок з навчальної дисципліни використовують різні методи і форми контролю: 1) метод усного контролю; 2) метод письмового контролю; 3) метод тестового контролю; 4) метод програмованого контролю.

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти – це систематична перевірка знань здобувачів, яка проводиться викладачем на поточних заняттях відповідно до розкладу та відповідно до програми, робочої програми, силабусу.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми з метою перевірити ступінь та якість засвоєння матеріалу, що вивчається. У процесі поточного контролю оцінюється самостійна робота здобувача щодо повноти виконання завдань, рівня засвоєння

навчальних матеріалів, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи та ін.

Підсумковий контроль – контроль навчальних досягнень здобувачів з метою оцінки якості освоєння ними програми навчальної дисципліни, що проводиться у формі заліку. Мета підсумкового контролю – виявити засвоєння навчальної дисципліни в цілому, розуміння навчального матеріалу, взаємозв'язок змісту навчального матеріалу, логіку його засвоєння тощо.

Розподіл балів, що присвоюються здобувачеві

Аудиторна робота (поточне накопичення балів)		Підсумковий контроль: залік	Підсумкова кількість балів
<i>max 60%</i>		<i>max 40%</i>	<i>max 100%</i>
Тема 1., Тема 2., ... Тема 4	Самостійна робота	Залік	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

Критерії оцінювання результатів навчання

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування	Критерії оцінювання
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та

	додаткову літературу. Правильно вирішив від 90% тестових завдань.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив 75–90% тестових завдань.
3	У цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив 60–75% тестових завдань.
2	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив до 60% тестових завдань.

Рейтингова система оцінювання результатів навчання

Нормативним підґрунтям встановлення рейтингу компетентності є Закон України «Про вищу освіту». Відповідно до статті 50 Закону України «Про вищу освіту» формами організації освітнього процесу є:

1) навчальні заняття; 2) самостійна робота; 3) практична підготовка; 4) контрольні заходи.

Вищий навчальний заклад на підставі освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми за кожною спеціальністю розробляє навчальний план, який визначає перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю. Для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план, що затверджується керівником вищого навчального закладу (п. 4 статті 10 ЗУ «Про вищу освіту»).

За рекомендацією МОН України розподіл балів з яких формується рейтинг компетентності здобувача вищої освіти відбувається між поточним контролем (60 балів) та підсумковим контролем (40 балів).

Рейтинг компетентності (слухачів, студентів) з навчальної дисципліни.

Рейтинг компетентності (слухача, студента) з навчальної дисципліни, що

забезпечуються кафедрою включає *рейтинг компетентності з навчальної роботи* (аудиторна робота та самостійна робота) та *рейтинг компетентності з підсумкового контролю* (контрольні заходи). Що відповідає пропорції за 100-бальною шкалою: максимальний рейтинг з навчальної роботи – 60 балів (мінімальний 30 балів), максимальний рейтинг з підсумкового контролю – 40 балів. Якщо (слухач, студент) не зміг отримати мінімальної кількості балів з навчальної роботи (30 балів) або його загальний рейтинг компетентності складає менше 60 балів він вважається таким, що має академічну заборгованість.

Якщо (слухач, студент) виявляє бажання займатися науковою роботою то йому додатково до підсумкового рейтингу компетентності з дисципліни можуть бути зараховані *бали наукової роботи*. У разі зарахування додаткових балів за результатами наукової роботи загальний рейтинг компетентності (слухача, студента) з навчальної дисципліни не може перевищувати 100 балів¹.

Рейтинг з навчальної роботи (слухача, студента)

Відповідно до структури навчального плану навчальна робота складається з *аудиторної роботи* (лекційні, лабораторні, практичні, семінарські заняття) та *самостійної роботи*.

Оцінювання компетентності з навчальної роботи (слухача, студента) з дисциплін, що забезпечуються кафедрою здійснюється шляхом встановлення відповідного рівня знань за кожне навчальне заняття та виставлення балів від 2 до 5. Важливо пам'ятати, що бали це не число, що отримуються в результаті вимірювань і обчислень, а приписане оціночне судження. Виставляючи бали, науково-педагогічний працівник має їх обґрунтувати, керуючись логікою та існуючими критеріями (табл. 1).

Таблиця 1

Характеристика оцінювання рівня компетентності здобувача вищої освіти

Бали	Вид рівня компетентності	Критерій оцінювання компетентності
2	Рецептивно-продуктивний	Незадовільний У (слухача, студента) <i>відсутні знання</i> навчального матеріалу або він відмовляється від відповіді.
		Низький (слухач, студент) має <i>фрагментарні знання</i> , що базуються на попередньому досвіді. Не здатен формулювати визначення понять, класифікаційні критерії та тлумачити їхній зміст. Не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань.

¹ Тобто даний рейтинг є додатковим і у разі перевищення 100 бальної шкали зменшується на ту кількість балів які її перевищують. Наприклад, *рейтинг компетентності з навчальної роботи* (аудиторна робота та самостійна робота) – 55 балів, *рейтинг компетентності з підсумкового контролю* (контрольні заходи) – 35 балів, *рейтингові бали за наукову роботу* – 20 балів, сума 55+35+20=110, *загальний рейтинг компетентності* курсанта (слухача, студента) 100 балів.

		<i>Мінімальний</i>	(слухач, студент) має <i>безсистемні</i> знання, допускає формально-логічні помилки при формулюванні понять, класифікаційних критеріїв та їхньому тлумаченні. Хаотично і невпевнено викладає матеріал, не здатен відділяти головне від другорядного, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань.
3	Репродуктивний	<i>Достатній</i>	(слухач, студент) має <i>базові</i> знання з навчальної дисципліни. Формулює юридичні поняття, класифікаційні критерії, але допускає інтерпретаційні помилки. Може виокремити ознаки явища та їх охарактеризувати (риси, властивості, аспекти). Відповідь надається за одним джерелом навчальної літератури. При відтворенні знань застосовує репродуктивний тип мислення, відсутнє системне викладення навчального матеріалу. Не вміє доказово обґрунтувати свої судження, допускає неточності при використанні знань для вирішення практичних завдань.
4	Конструктивно-варіативний	<i>Добрий</i>	(слухач, студент) має <i>ґрунтовні</i> знання навчального матеріалу, але під час відповіді допускає незначні помилки. Володіє категоріально-понятійним апаратом та здатен використовувати знання для вирішення практичних завдань. Може охарактеризувати склад (зміст) явища (або внутрішню побудову явища) та його елементів. Може обґрунтувати призначення явища, яке конкретизується у його функціях (напрямках впливу на інші явища). Може навести подібність та відмінність з іншими спорідненими та протилежними явищами. Відповідь надається за декількома джерелами навчальної літератури, з посиланням на нормативно-правові акти та наведенням прикладів. При відтворенні знань застосовує продуктивний тип мислення.
5	Творчий	<i>Відмінний</i>	рівень компетентності. (слухач, студент) має <i>системні</i> знання глибоко і повно засвоїв увесь навчальний матеріал, в якому легко орієнтується, володіє категоріально-понятійним апаратом, вміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Може навести особливості інтерпретації правових явищ в різних теоріях, загальне та відмінне в різних позиціях вчених, як в національному так і в міжнародному та європейському праві (в межах часу, предмету, простору). Здатен обґрунтувати перспективи розвитку правових явищ в Україні. Відповідь надається на основі знань державних програм, концепцій, проектів нормативно-правових актів, а також наукових досліджень вітчизняних та закордонних вчених. Даний рівень компетентності передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і в письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення. При відтворенні знань застосовує евристичний тип мислення.

Рейтинг компетентності з навчальної роботи (слухача, студента) визначається шляхом встановлення середньоарифметичного балу (слухача, студента) отриманого на семінарських та практичних заняттях з урахуванням роботи на лекційних заняттях та самостійної роботи протягом опанування навчальної дисципліни помноженого на коефіцієнт K_1 ($K_1=60:5=12$) з округленням результату до цілого числа.

Середньоарифметичний бал (слухача, студента) визначається шляхом додавання усіх балів отриманих на семінарських та практичних заняттях з урахуванням роботи на лекційних заняттях та самостійної роботи протягом опанування навчальної дисципліни поділених на кількість відповідей (слухача, студента) з округленням результату до десятих (наприклад 3,8 або 4,5)². *При визначенні середньоарифметичного балу (слухача, студента) необхідною умовою його зарахування є те, що відповідні бали мають бути отриманні (слухачем, студентом) не менше як на 50% занять з навчальної роботи. У разі не виконання зазначеної умови або коли середньоарифметичний бал менший 2,5 (слухач, студент) вважається таким, що має академічну заборгованість і не допускається до підсумкового контролю.*

Рейтинг з підсумкового контролю (слухачів, студентів)

Відповідно до навчального плану підсумковий контроль з навчальних дисциплін, що забезпечуються кафедрою передбачений у формі заліку.

Залік із перевірки компетентності з навчальних дисциплін, що забезпечуються кафедрою складається письмово або усно (за білетами підсумкового контролю, які пропонуються (слухачу, студенту)). Максимальна кількість балів з підсумкового контролю (слухачів, студентів) становить 40 балів. Білети підсумкового контролю мають складатися з теоретичних і практичних питань. Білети підсумкового контролю мають відповідати таким вимогам:

- кожне питання бажано розпочинати словами: обґрунтувати..., проаналізувати..., дати оцінку..., довести... тощо, щоб забезпечити перевірку вміння (слухачів, студентів) використовувати набуті знання для вирішення практично спрямованих завдань;

- складність білетів має бути приблизно однаковою і дозволяти у (слухачу, студенту) за час, відведений для відповіді, глибоко та повно розкрити зміст усіх питань;

- при формулюванні завдань (питань) необхідно використовувати поняття, терміни, назви, позначення тощо відповідно до програми навчальної дисципліни.

Кількість питань в білеті підсумкового контролю з навчальних дисциплін визначається кафедрою з урахуванням специфіки дисципліни³.

² Наприклад, з дисципліни навчальним планом передбачено 5 семінарських та практичних занять. Для того щоб не мати академічної заборгованості курсант (слухач, студент) має відповідати більше ніж на 50% занять тобто на 3 парах. Отже, виконуючи зазначену вимогу він працював на першому занятті і отримав 3 бали, на другому занятті він не підготувався і отримав 2 бали (які в подальшому пересклав на 4), на третьому занятті курсант був у добовому наряді отримав 0 яку в подальшому пересклав на 3 бали, на останньому – 4 бали. Середньоарифметичний бал складає загальна сума балів поділена на кількість оцінок $(3+4+3+4):4=3,5$. Відповідно рейтинг компетентності з навчальної роботи курсанта (слухача, студента) буде $3,5 \times 12 = 42$.

³ Наприклад, два теоретичних питання, одне практичне, одне питання з переліку питань що виносяться на самостійну роботу.

Оцінювання компетентності (слухача, студента) під час підсумкового контролю здійснюється шляхом встановлення відповідного рівня знань за кожне питання. Виставляючи рівень компетентності, науково-педагогічний працівник має його обґрунтувати, керуючись логікою та існуючими критеріями.

Рейтинг компетентності з підсумкового контролю (слухача, студента) визначається шляхом встановлення середньоарифметичного балу (слухача, студента) отриманого за кожне питання білету підсумкового контролю помножене на коефіцієнт K_2 ($K_2=40:5=8$) з округленням результату до цілого числа.

Середньоарифметичний бал (слухача, студента) з підсумкового контролю визначається шляхом додавання усіх балів отриманих за кожне питання білету підсумкового контролю поділених на кількість питань білету з округленням результату до десятих (наприклад 3,8 або 4,5)⁴.

Рейтинг наукової роботи (слухача, студента)

За результатами семестрової наукової роботи (слухача, студента) його рейтинг компетентності з дисципліни може бути підвищений з урахуванням рівнів результативності такої роботи.

Рейтингові бали за наукову роботу (слухачів, студентів) нараховуються з урахуванням рівнів результативності цієї роботи. Відповідні значення рівнів та додаткові бали визначаються згідно з таблицею (табл. 2).

Таблиця 2

Характеристика оцінювання рівня творчих досягнень здобувача ступеня вищої освіти

<i>Результати творчої роботи (слухача, студента)</i>	Рівень результативності та додаткові бали
Стаття у факультетському (інститутському) збірнику, призове місце на конкурсі наукових робіт (слухачів, студентів) факультету (інституту), приз за експонат на виставці (студентських) робіт, доповідь на факультетській (інститутській) науковій конференції та ін.	I рівень, факультетський (інститутський) – 5 балів
Ті ж досягнення на заходах академічного рівня, прийняття до розгляду заявки на патент та ін.	II рівень, академічний – 10 балів

⁴ Наприклад, курсант (слухач, студент) відповідаючи на білет підсумкового контролю за перше питання отримав 3 бали, за друге 4 бали, за третє 5 балів, за четверте 3 бали. Відповідно його загальний рейтинг з підсумкового контролю за результатами складання екзамену буде $((3+4+5+3) \div 4) \times 8 = 30$. Або інший приклад, курсант (слухач, студент) відповідаючи на білет підсумкового контролю за перше питання отримав 3 бали, за друге 4 бали, за третє 5 балів. Відповідно його загальний рейтинг з підсумкового контролю за результатами складання екзамену буде $((3+4+5) \div 3) \times 8 = 32$. Або ще приклад, курсант (слухач, студент) відповідаючи на білет підсумкового контролю за перше питання отримав 4 бали, за друге 5 балів. Відповідно його загальний рейтинг з підсумкового контролю за результатами складання екзамену буде $((4+5) \div 2) \times 8 = 36$.

<i>Результати творчої роботи (слухача, студента)</i>	Рівень результативності та додаткові бали
Ті ж досягнення на заходах міжвузівського рівня чи МОН, МВС декілька досягнень II рівня, участь у республіканських виставках, національних олімпіадах, отримання державного патенту, заявка на закордонне патентування.	III рівень, міністерський, міжвузівський – 15 балів
Статті в міжнародних збірниках та журналах, доповіді на міжнародних конференціях і семінарах, участь у міжнародних олімпіадах, конкурсах та виставках, отримання закордонного патенту.	IV рівень, міжнародний – 20 балів

Фіксація результатів компетентності здобувачів вищої освіти

Для занесення результатів компетентності у відомість обліку успішності, залікову книжку використовується таблиця співвідношення між рейтингом здобувача вищої освіти та ECTS оцінками (табл. 3).

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає дисципліна

- пакет програмних продуктів Microsoft Office, а саме: Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft PowerPoint та ін.;
- мультимедійний проєктор, комп'ютер /ноутбук/планшет, інтерактивні дошки.

Для забезпечення можливості організації дистанційного навчання може використовуватися платформа Zoom, середовище Classroom, Moodle «Мудл», Соціальні мережі та Telegram.

10. Перелік питань/завдань для підсумкового контролю з навчальної дисципліни

1. Аксіологія права: поняття та основні положення.
2. Основні аспекти цінності права.
3. Поняття «структура права» та його внутрішня будова.
4. Позитивне право: поняття та ознаки.
5. Відмінність суб'єктів правових відносин та підпорядкованість учасників правових відносин як критерії розмежування публічного і приватного права.
6. Відмінність в методі та предметі правового регулювання суспільних відносин як критерії розмежування публічного і приватного права.
7. Способи та типи правового регулювання суспільних відносин.
8. Методи правового регулювання суспільних відносин.

9. Поняття та ознаки публічного права.
10. Поняття та ознаки приватного права.
11. Предмет регулювання публічного права.
12. Предмет регулювання приватного права.
13. Аспекти розмежування публічного та приватного права.
14. Теоретична і практична цінність поділу права на публічне і приватне.
15. Поняття та види публічно-правових відносин.
16. Поняття та ознаки юридичної особи публічного права.
17. Поняття та ознаки суб'єкта публічного права.
18. Поняття та ознаки суб'єкта приватного права.
19. Види суб'єктів публічного права.
20. Види суб'єктів приватного права.
21. Підходи до розуміння конституціоналізму.
22. Поняття, сутність та принципи конституціоналізму.
23. Елементи конституціоналізму.
24. Принципи українського конституціоналізму.
25. Верховенство права як основоположний принцип українського конституціоналізму.
26. Вимоги щодо забезпечення верховенства права.
27. Конституційні засади принципу демократії в діяльності публічної адміністрації.
28. Поняття та ознаки та принципи демократії.
29. Права людини та їх закріплення в Конституції України.
30. Чотири покоління прав і свобод людини.
31. Поняття та ознаки прав людини.
32. Поняття та ознаки свободи.
33. Правові гарантії прав та свобод людини і громадянина.
34. Риси конституційних прав і свобод людини та громадянина.
35. Принципи конституційно-правового інституту прав і свобод людини та громадянина.
36. Особисті, політичні, економічні прав людини та громадянина за Конституцією України.
37. Соціальні та екологічних прав людини та громадянина за Конституцією України.
38. Роль публічної адміністрації в реалізації основних прав і свобод людини та громадянина.
39. Форми захисту прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб.
40. Головні політичні принципи належного урядування.
41. Поняття та ознаки публічної влади.
42. Поняття і види принципів організації та діяльності публічної влади.
43. Поняття та ознаки органу державної влади.

44. Зміст принципу верховенства права в ході організації та діяльності публічної влади.
45. Поняття та система місцевого самоврядування в Україні.
46. Стимування і протидія в системі поділу публічної влади.
47. Поняття і суб'єкти публічного управління.
48. Поняття та елементи правового статусу органу публічної влади.
49. Вимоги до змісту правового регулювання органу публічної влади.
50. Поняття та ознаки повноважень органу публічної влади.
51. Класифікація повноважень органу публічної влади.
52. Механізм наділення повноваженнями суб'єктів публічної влади.
53. Способи наділення повноваженнями суб'єктів публічної влади.
54. Система загальних принципів наділення повноваженнями органів публічної влади.
55. Поняття та види дискреційних повноважень органу публічної влади.
56. Поняття та види підвідомчості органу публічної влади.
57. Зміст принципу поєднання виборності та призначуваності під час організації й діяльності публічної влади.
58. Конституційно-правові проблеми організації публічної влади в Україні
59. Національна поліція в системі органів публічної влади України.
60. Контроль за діяльністю органів публічної влади.
61. Аспекти співвідношення правотворчості, нормотворчості та законотворчості.
62. Правові акти у сфері публічного управління та адміністрування.
63. Правові акти України: загальні та особливі риси.
64. Поняття правового звичаю та судового прецеденту.
65. Нормативні договори (угоди, пакти).
66. Поняття нормативно-правового акту та їх система.
67. Поняття та види підзаконних актів.
68. Нормотворчість як форма публічного управління.
69. Особливості нормотворчої діяльності.
70. Функції нормотворчості органів публічного управління.
71. Види нормотворчості.
72. Нормотворчий процес та його стадії.
73. Нормотворча та нормопроектувальна діяльність.
74. Правова експертиза проекту нормативно-правового акта.
75. Правозастосовна діяльність органів публічного управління.
76. Реалізація норм права, її ознаки та форми.
77. Стадії застосування норм права.
78. Вимоги до застосування норм права.
79. Поняття правозастосовного акту та його ознаки.
80. Класифікація та юридична сила правозастосовних актів.

11. Рекомендовані джерела інформації:

Основна

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. Київ. 1996. 80 с.
2. Актуальні проблеми теорії держави та права : навч. посіб. / Є. В. Білозьоров та ін. / За заг ред. Є. О. Гіди. Київ : ФОП О. С. Ліпкан, 2010. 260 с.
3. Артеменко В. Проектування нормативно-правових актів : навч. посіб. Київ : Європа XXI, 2007. 256 с.
4. Бобровник С. В. Правозастосовні акти: природа, сутність та місце в системі законодавства. Правова держава. Київ, 2019. Вип. 30. С. 35–43.
5. Великий енциклопедичний юридичний словник / За ред. акад. НАН України Ю. С. Шемшученка. Київ : Юридична думка, 2007. 992 с.
6. Гетьман Є.А. Нормотворча діяльність органів виконавчої влади в Україні: правовий зміст і проблемні питання [Текст] : монографія. Харків : Оберіг, 2014. 307 с.
7. Кохан Н. В. Зміст поняття правозастосування. Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України. 2019. Вип. 50. С. 145-158. URL: Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apvchzu_2019_50_17
8. Макушев П. В., Хрідочкін А. В. Теорія правозастосування : навч. посіб. Дніпро : Гельветика, 2018. 359 с.
9. Методичні рекомендації щодо проведення правової експертизи проектів нормативно-правових актів: Постанова колегії Міністерства юстиції України від 21 листопада 2000 р. № 41. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va041323-00#Text>
10. Національна стратегія у сфері прав людини: Указ Президента України від 24 березня 2021 року № 119/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1192021-37537>
11. Нормопроектувальна техніка та державна реєстрація нормативно-правових актів : навч.-методич. посіб. / Уклад. : С. Г. Серьогіна та ін. Харків : Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2013. 35 с.
12. Онищук І.І. Техніка юридичного письма в нормативно-правових актах: монографія. 2-ге вид., стер. Харків : Право, 2019. 226 с.
13. Право в публічному управлінні: навч. посіб. [Н.Г. Плахотнюк, В.І. Мельниченко, С.Д. Дубенко та ін.]. Київ: ПАДУ. 2018. 240с.
14. Право в публічному управлінні: навчальний посібник /В. Баштанник, А. Новак, Є. Бородін [та ін.]; за заг. ред. В.В. Баштанника. Дніпро: ГРАНІ. 2018. 258с.
15. Право в публічному управлінні : навч. посіб. / В. В. Баштанник та ін. / За заг. ред. В. В. Баштанника. Херсон. 2020. 406 с.
16. Правозастосування : навч. посіб. / О. А. Назаренко та ін. / За заг. ред. С. Д. Гусарева. Київ : НАВС, ФОП Маслаков, 2020. 160 с.
17. Про вдосконалення порядку державної реєстрації нормативно-правових актів у Міністерстві юстиції України та скасування рішення про

державну реєстрацію нормативно-правових актів : Наказ Міністерства юстиції України від 12.04.2005 № 34/5. URL:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0381-05>.

18. Про внесення зміни до статті 15 Закону України "Про доступ до публічної інформації" щодо зменшення строку оприлюднення проектів нормативно-правових актів, рішень органів місцевого самоврядування: Закон України від 15.09.2020 № 890-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/890-20#Text>

19. Про затвердження Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.1992 № 731. URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/731-92-п>.

20. Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та користування ним : Постанова Кабінету Міністрів України від 23.04.2001 р. № 376 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/376-2001-%D0%BF>

21. Публічне управління як системне суспільне явище : підруч. / А. М. Михненко та ін. / За заг. ред. А. М. Михненка, Н. М. Грущинської. Київ : НАУ, 2019. 513 с.

22. 7. Публічне управління : навч. посіб. / А. В. Стасишин та ін. / За заг. ред. А. В. Стасишина Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2019. 459 с.

23. Рекомендації з питань підготовки, державної реєстрації та обліку відомчих нормативно-правових актів: Постанова колегії Міністерства юстиції України від 27.03.1998. № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003323-98#Text>

24. Рибалко В. Запобігання правозастосовним помилкам у тлумаченні оцінних понять. В. Рибалко // Вісник Національної академії прокуратури України. 2018. № 2. С. 24–34. : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapu_2018_2_4

25. Розказов А.Г. Право в публічному управлінні. Навчальний посібник. Старобільськ.: Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка», 2018. 146с.

26. Романюк Я. М. Загальні підходи до розуміння стадій правозастосування у цивільному судочинстві. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2017. № 1. С. 39-43. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bmjju_2017_1_15

27. Романюк Я. М. Функції правозастосування: окремі питання. Правова держава. 2016. № 24. С. 28-32. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Prav_2016_24_7

28. Сучасний конституціоналізм: проблеми теорії та практики: матеріали наукового семінару (22 червня 2018 р.) / упор. А. І. Годяк. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 255 с

29. Теорія держави та права : навч. посіб. для підготов. до атест. здоб. вищої освіти / Є. В. Білозьоров та ін. / За заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. Київ : НАВС, Освіта України, 2017. 116 с.

30. Типова інструкція з діловодства у центральних органах виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих органах виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України № 1242 від 30.11.2011 р. URL: zakon.rada.gov.ua/go/1242-2011-п.

Додаткова:

1. Білозьоров Є. В., Кривицький Ю. В. Казуальне тлумачення норм права: теоретичні та практичні аспекти розуміння. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 18. Економіка і право. Київ, 2015. Вип. 27. С. 207–215.
2. Бриль К. І. Правозастосовний акт як особливий вид індивідуальних правових актів : монографія. Київ : МП Леся, 2012. 191 с.
3. Власов Ю. Л. Проблеми тлумачення норм права : монографія. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001. 180 с.
4. Гегель Г. В. Ф. Энциклопедия философских наук. Т. 1. Наука логики. Москва : Мысль, 1974. 452 с.
5. Гнатюк М. Д. Правозастосування як форма реалізації права : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Київ, 2007. 211 с.
6. Головченко В. В., Головченко О. В. Правозастосування і захист прав людини в суверенній Україні : монографія. Чернігів : Вид. Лозовий В. М. 2012. 327 с.
7. Головченко О. В. Захист прав людини в контексті правозастосування : автореф. дис. ... д-ра філос. в галузі права. Київ, 2013. 18 с.
8. Гринь О. Д. До питання про ефективність правозастосовних актів. Митна справа. Одеса, 2015. № 2 (22). С. 64–71.
9. Дідич Т. О. Нормопроекування: питання теорії та методології : монографія. Київ : Вид-во Європ. університету, 2010. 160 с.
10. Коваль Н. Т. Зasadничі принципи правозастосування у розбудові правової держави: методологічні основи концептуалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Івано-Франківськ, 2019. 20 с.
11. Козюбра М. І. Загальнотеоретичне правознавство в умовах сучасних глобалізаційних трансформацій. Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки. Київ, 2017. Т. 193. С. 3–11.
12. Константи́й О. В. Практика Європейського суду з прав людини як джерело судового правозастосування Верховного Суду України. Вісник Верховного Суду України. Київ, 2012. № 1 (137). С. 33–35.
13. Костовська К. М. Юридична техніка актів правозастосування в діяльності органів внутрішніх справ : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Львів, 2011. 16 с.
14. Костюк Н. П. Особливості стадій правозастосування. Держава і право. Київ, 2009. № 4. С. 70–76.
15. Легеза Ю. О. Публічне управління у сфері використання природних ресурсів: адміністративно-правові засади. Запоріжжя : Гельветика, 2018. 431 с.
16. Мартиненко П. Місце та роль Європейської Конвенції про захист прав і основних свобод людини 1950 року в конституційно-правовому механізмі України. Вісник Конституційного Суду України. Київ, 2002. № 2. С. 64–75.
17. Матат Ю. І. Прогалини в законодавстві та засоби їх подолання в правозастосовній діяльності : монографія. Харків : Право, 2015. 175 с.
18. Перепелюк А. М. Механізм застосування права: структура та критерії

ефективності (загальнотеоретичний аспект) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Київ, 2016. 224 с.

19. Прокопенко Л. Л., Рудік О. М., Рудік Н. М. Процес європеїзації та його вплив на публічне адміністрування в Україні : навч. посіб. Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2011. 123 с.

20. Публічне управління : термінол. слов. / За заг. ред. В. С. Куйбіди, М. М. Білинської, О. М. Петроє. Київ : НАДУ, 2018. 223 с.

21. Фулей Т., Лукас Л., Сайнц Л. Розробка проектів нормативно-правових актів відповідно до методики вирішення проблем. Київ, 2012. 180 с.

22. Циппеліус Р. Методика правозастосування / Упоряд. Б. Шлоер ; пер. з нім. Р. Корнута. Київ : Юстініан, 2016. 191 с.

Ресурси:

1. Бібліотека Інституту Поглиблених Правничих Студій. Велика Британія. URL: <http://ials.sas.ac.uk/library/eservice/elibrary.htm>

2. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. URL: <http://www.library.univ.kiev.ua>

3. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». URL: <http://www.library.ukma.edu.ua>

4. Національна академія внутрішніх справ. URL: <http://www.naiaiu.kiev.ua>

5. Національна бібліотека Білорусі. URL: <http://www.nlb.by/portal/page/portal/index?lang=ru>

6. Національна бібліотека Німеччини. URL: http://www.dnb.de/DE/Home/home_node.html

7. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua>

8. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. URL: <http://www.nplu.org>

9. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua>

10. Центр політико-правових реформ. URL: <http://pravo.org.ua>

11. Юридична бібліотека Школи права Єльського університету. URL: <http://library.law.yale.edu>